

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIODICH SATIRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

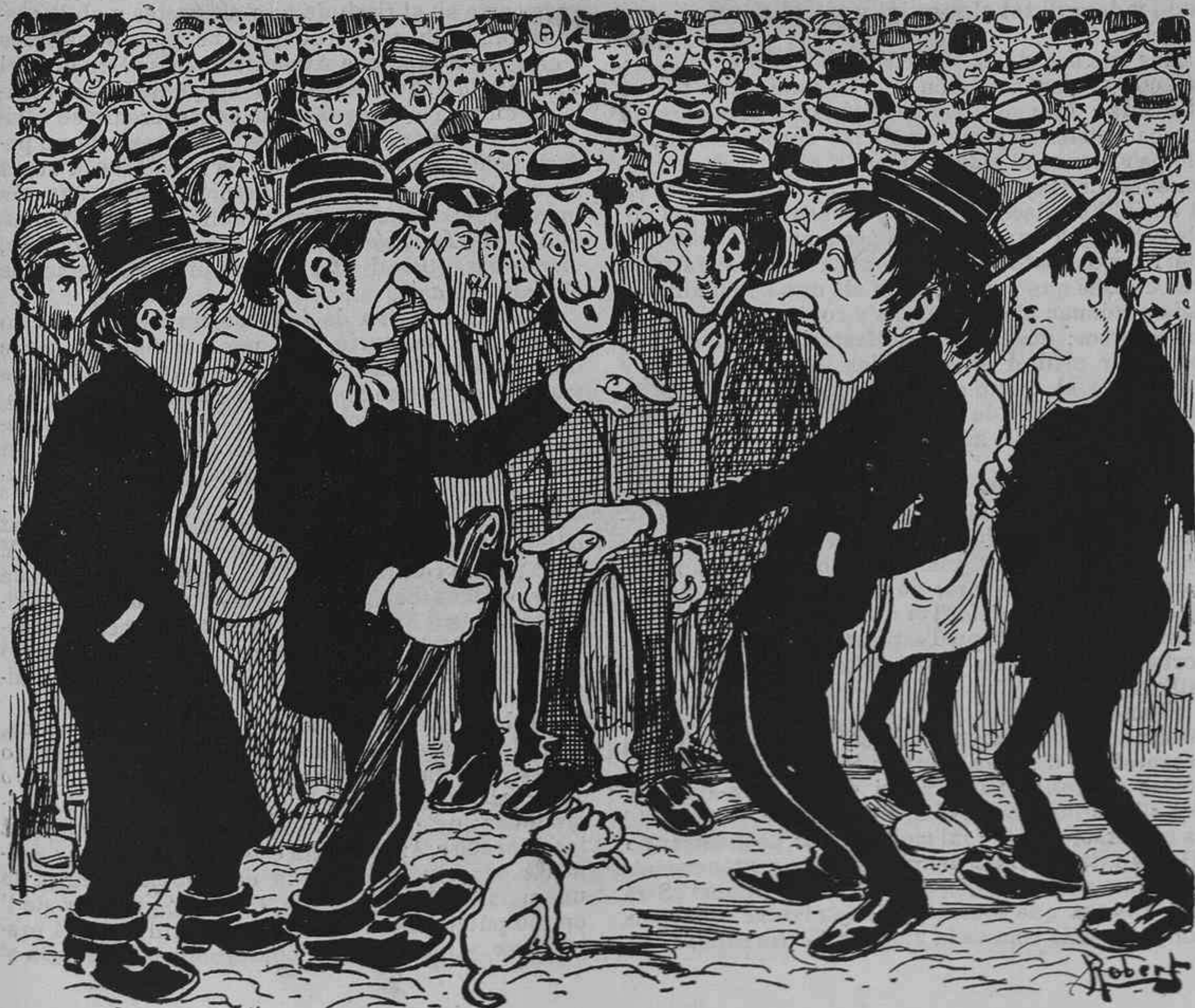
10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

DISIDENCIAS EN EL CAMP DE LA GENT DE BÉ

—Aquí no hi ha mes que una solució.
—¿Quina?
—¡Per una nova emissió de sellos, color vert bróquill!

Robert

CRÓNICA

INSTITUCIÓ literaria de caràcter popular com la que més puga serho, es el Teatro. La seva influència sobre las multituds es tan directa y tan immediata com la de l' oratoria, algunas vegadas més viva y en tots els cassos més persistent y durable. ¡No hi ha poca diferencia entre la perorata de un orador y la presentació de una serie de quadros plens de vida y realsats ab las vibracions de la paraula, artísticament treballada, y 's atractius de la plástica, també artísticament reproduhida!

La forta impressió que de moment produheix el millor discurs, se va refredant desde que l' orador desapareix de la tribuna fins no quedarne més que una recordansa vagarosa: una mica de caliu, un pilot de cendras, devegadas res enterament. En cambi de una obra escènica tothom se 'n emporta alguna substancia: el recort de l' argument, el de l' efecte plástich de las situacions, el de la tendencia ó de la llissó qu' entranya l' assumpto, el de las frasses culminants qu' esmaltan el diálech.

Es el teatro element educatiu y recreatiu, de cultura y d' esplay á un temps, que desarrollat segons la manera de sentir y de parlar de un poble, pot arribar á constituhir un dels medis més característichs per afermar la seva personalitat.

En aquest concepte constituheix un pecat sense perdó el descuyt y l' abandono en que 'l regionalisme y 'l catalanisme venen tenint al *Teatro catalá*; el no haver fet fins ara cap esforç pera treure'l del poder exclussivista de una empresa tan copdiciosa com indocta; el no haver procurat redimirlo pera real-sarlo y donarli tot el prestigi y tot el decoro que 's mereix.

Més que organisar associacions y agrupacions de caràcter purament platónich ó de tendencias massa utilitarias; més qu' enviar diputats y senadors als cossos legislatius y regidors á las corporacions municipals, convé al manteniment y al reals de la personalitat de Catalunya, possehir un Teatro genuí en el que s' hi reflectin la vida y 'ls sentiments del poble catalá. La lluyta política prenent per bandera l' ideal regionalista pot ser una de aquellas fatleras transitorias que passen, quan els que l' han alimentada s' adonan de lo ineficás y contraproduhent de sos esforços; en cambi manifestacions com las que tenen per medi d' expressió las lletras y las arts, y entre ellas el teatro en primer terme, son fillas directas del esperit de un poble y están destinadas á subsistir mentres aquest poble tingui ganas de viure.

Aixís será fácil trobar milers y milers de catalans, els uns refractaris al moviment polítich regionalista, els altres enemichs d' ell per considerarlo una perturbació estéril y una aspiració mal encarrilada; pero no se 'n trobará, de segur, ni un que ho sigui del *Teatro catalá*. Tot fill de Catalunya s' enorgulliria de possehir un Teatro tan enlayrat, tan important, que pogués arrostrar la comparació ab els millors del mon.

¿Cóm s' explica, donchs, que 'ls que han prés la direcció del moviment polítich regionalista, hagin desapropiat fins ara aquesta innata propensió del nostre poble? Hi ha un adagi de la terra que diu que «l' escriure fa perdre 'l llegir»; un' altre n' hi ha qu' estableix que «qui molt abraça, poch estreny». ¿Haurán de aplicarse aquestas dugas sentencias als elements polítichs del catalanisme militant? ¿Será que la brega que sostenen els fa olvidar atencions tan preferents com es la vida del *Teatro catalá*?

Casi 'ns incliném á creure que sí. No hi havia, ni se somiava sisquera el moviment polítich regionalista quan el *Teatro catalá* va naixer, ab una esbranzida de que avuy no se 'n té una idea y fent concebir las més falagueras esperansas. ¿Cóm s' explica, donchs, la seva decadencia, la seva postració actual, sino per alló de que poch abraça qui molt estreny, y per alló altre de que 'l fer política fa perdre 'l fer art y 'l fer teatro?

¡Y tant poch que costaría aténdrel y salvarlo!

Está vist que ab l' empresa de *Romea* no hi ha que contar. Podria deixársela que fes bonament el seu negoci de la manera que tingués per més convenient als seus interessos mercantils; pero lo que no deu consentirse de cap manera es que continuhi cubrint la seva averiada mercancia ab la bandera gloriosa del *Teatro catalá*.

Unicament els amants desinteressats de l' institució tenen dret á tremolarla, y venen obligats á fer tots els esforços necessaris pera mantenirla desplegada ab dignitat y ab honra.

Aném á veure ¿quins son els elements necessaris, indispensables pera fer teatro? ¿Ab quins s' ha de contar á tota costa?

Enumeremlos:

Una empresa ó com si diguessim una organizació técnica y administrativa.

Autors.

Actors.

Local.

Públich.

L' empresa, ja que no pogués ser unipersonal, per la dificultat de trobar una sola persona que volgués corre ab el risch de tots els gastos y ab la responsabilitat de no ferho prou be, podria formarse fentla emanar de una Associació de protectors del *Teatro catalá*, que impetrés l' apoyo de las corporacions oficials si aquestas com es de creure se decidissen á prestarlo; y que fins, en el cas de no poderlo conseguir, reunís entre 'ls associats la suma necessaria pera fer teatro. Associacions de aquesta índole, contribuheixen al sosteniment del *Orfeo catalá* y de *La Filarmónica*. ¿Ofereix, per ventura, menos garantías d' éxit y de vitalitat que aquestas el *Teatro catalá*?

Autors no havían de faltarne, no sols per afecció natural á la institució, sino per l' estímulo de veure dignament recompensats els seus treballs. Millors tractes que 'ls que tenen á *Romea* sempre 'ls trobarían, y més satisfacció també al veure ben compresas y apreciadas las sevas tentativas, perque un *Teatro catalá*, tal com el voldríam, sería principalment artístich y progressiu.

En quant á actors, no hi hauría sino la dificultat d' eligir els millors entre 'ls que 's presentarian. Y molt podria contribuir l' Associació á formarne de nous, donant instrucció adequada y protecció decidida al jovent que tingués facultats y vocació reconegudas. Establir un Conservatori pera la formació de actors catalans no sería pas una empresa tan difícil.

Per lo que respecta á local, n' hi ha un á Barcelona, avuy amenassat de desaparició, y que no semblasino qu' estigui implorant que 'l salvin. Es el *Teatro Principal*, de gloriosa historia, de tradició honrosíssima y de condicions acústicas y de visualitat inmillorables. Anys enrera estigué á pich de ser enagenat: el salvá llavoras la campanya enérgica de una part de la premsa y 'l carinyós interés de l' opinió pública. Avuy el mateix perill torna á presentarse, y una mortal y botxornosa indiferencia s'

observa en la premsa y en l' opinió. ¿Será aixó degut á que Barcelona s' está metalisant, fins á no interessarse enterament per res més que no sigui negoci? En aquest cas no 's digui com se diu que mira á Europa: digui's que mira á Fenícia. No 'ns enganyém á nosaltres mateixos: á lo menos siguem franchs.

L' Associació de protectors del *Teatro Catalá*, contrauria un mérit extraordinari si á la vegada se convertís en Associació de protectors del Teatro Principal. Ab un mateix esforç salvaria una institució y un edifici digne de ser conservat, per lo que ha sigut, per lo que representa y per lo que pot y deu tornar á ser. Anys enrera, el malaguanyat amich Rufart, sent regidor, ultimá un projecte per' assegurar la subsistencia del vell Teatro, convertintlo en municipal, y concedint una subvenció al Hospital de la Santa Creu, equivalent al lloguer, que be li deu la Ciutat pels serveys que presta aquella institució benéfica. Aquest projecte es práctic, y es de creure que l' Ajuntament se 'l afillaría, si trobés una Associació seria disposada á correspondre als seus esforços.

Llavors ho tindríam tot: empresa, autors, actors y teatro. No parlo del públich, porque aquest no podria faltar. Avuy va á *Romea* ¿y no aniria al *Principal*? Ningú 'ns farà creure que hi faltés. Els mateixos elements constitutius de l' Associació ¿no serían per ventura una base excelent pera portar concurrència á las funcions? Y ab l' alicient de donarse obras bonas y ben representadas, com se podrian donar ¿es concebible que la massa del públich de Barcelona, tan catalana y tan aficionada als espectacles escénichs, permanesqués apática, indiferent y retreta? De cap manera. El públich respón sempre á lo que val. El *Teatro catalá* li educaría 'l gust, y tant com més il·lustrat es un públich, més decidit se mostra á favorir ab la seva presencia 'ls espectacles dedicats al seu esbarjo y á la seva cultura.

Res més hem de dir sobre aquest punt. Qui estimi 'l *Teatro catalá*, te la paraula.

La tenen sobre tot els periódichs catalanistas y regionalistas... als quals hem de dirlos que LA ESQUELLA DE LA TORRATXA, renuncia á la vanagloria de haver tractat primer qu' ells, una qüestió tan interessant á la vida y al bon nom de Catalunya. Il·lustrinla ells ab las sevas llums y 'l seu entusiasme si 's poden distraure una mica de las sevas caborias políticas, y tots hi guanyarém.--P. DEL O.

À UN AMICH

Jespus: Las gracias te dono pel vers que m' has dedicat, qu' en mals días m' ha trobat; pro de tot cor te perdono, puig de bona fé has obrat.

Noy me trobo á fi de mes, y al 'ná la dona á comprá se m' espanta perque ja yan escursantse 'ls dinés, y corra molt bacallá.

D' alló de las arrossadas ne guardo grata memoria, tots aquells apáts de gloria y aquellas grans costelladas han passat, noy, á la historia.

Molta arengada y monjeta sols veig ara pels fogóns, sopeta de rosegóns, y un caldet igual que aigueta ¿Pollastres?... per ara bóns.

¿Y 'm parlas tú del rostít d' aquelles perdius ab cols, d' aquells picantóns cargols, y d' aquell tendre cabrit, y del lloillo ab fasols?

¿Creurás que mentres llegía ta succulent cantarella, cansat de flaca escudella, una tal gana 'm venía que 'm vaig menjá un tros d' ESQUELLA?

¿Si ho vas amani tan bé ab ton ingeni de artista! no 't guanyaría un fondista; pro aixó de pagá ab papé, no atipa, y es cosa trista.

Si un día vinch á Igualada que potser ¿sabs? tardaré, pro que 't juro que vindré. hem de ferla una arrossada,

LO INCOMPENSIBLE

— ¡Sembla mentida!... Un tranvía tan maco, tan nou, tan ben conservat... ¡y ningú me 'l vol comprar!

y creu que hi disfrutaré.

Vull aná á la Tossa, al Pí,
y ab la colla que serém,
si per capitá 't portém,
y no hi falta teca y vi,
¡quin sant día passarém!

Digas donchs als de la colla
que 'm dono per convidat,
puig no he quedat consolat,
ho pots creure, gens ni molla
ab el teu vers dedicat.

Vull sé al mitj de la tabola,
vull veure 'l paisatge hermós
y á n' allí 'm será agradós
que 'm dediquis la cassola
mentres fumeja l' arrós.

L' AVI RIERA

PROBLEMA

«A Dios rogando,
y con el mazo dando.»

AL CAFÉ:

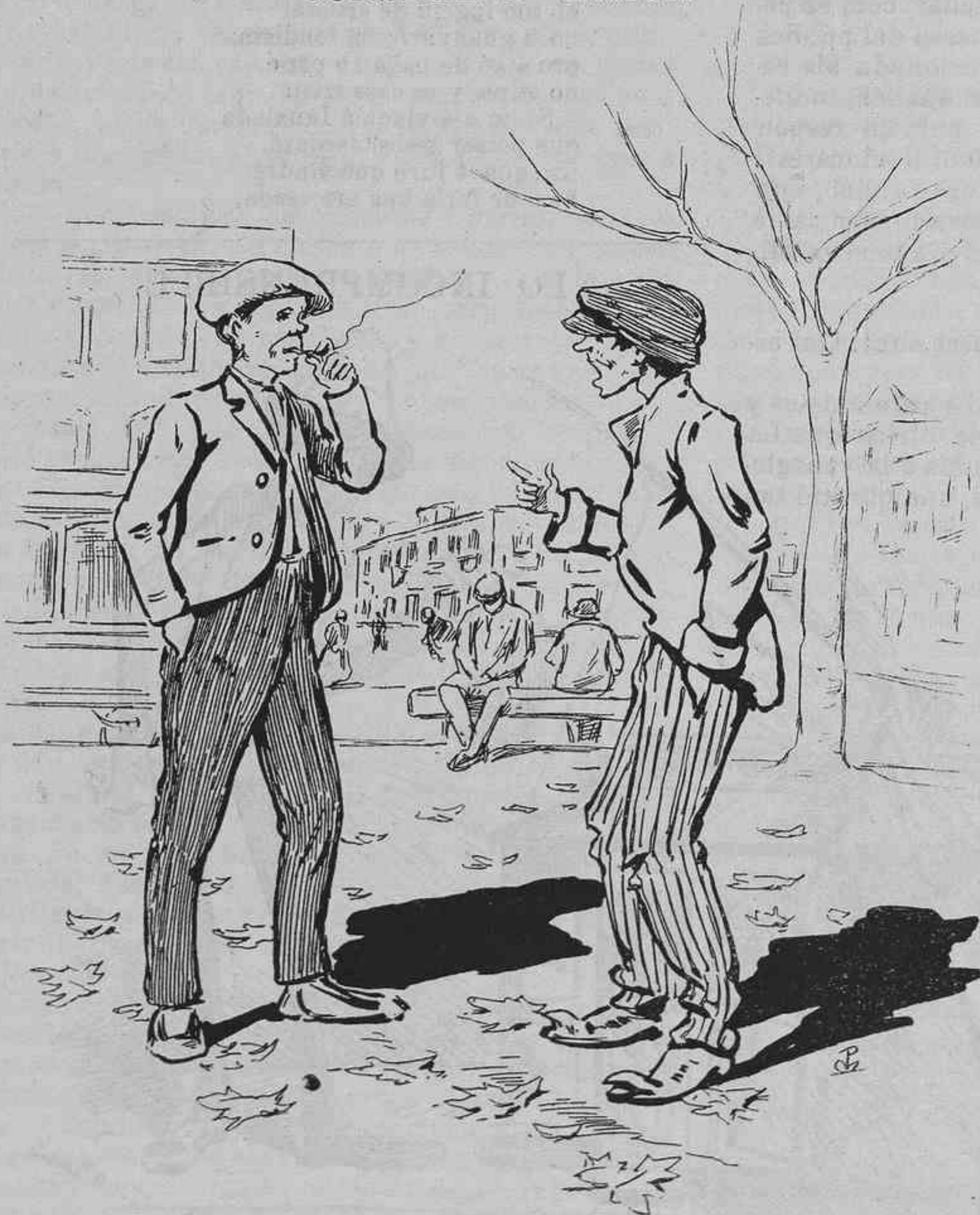
—¿Qué me 'n diu d' aquesta campanya de la premsa?

—¿Sobre las obras del port?

—Sobre 'ls barrets de las senyoras.

—¡Ah! L' aprobo incondicionalment. Ab els vols

CONSELL D' AMICH

—Xato, 't recomano 'l nou hotel.

—¿El Colón?

—No, home; l' Hotel Manzano, del carrer del Olm.

que avuy día han pres els tals sombreros, es totalment impossible anar al teatro. L' altre vespre vaig arribarme al *Gran-Via* per veure á aquesta italiana que diu que té tan bellas prendas personals y no vaig poder veure res, ¡res!..

—¡Qué 'm contaré! Aixó que á vosté li ha succehit un cop, á mí m' ha succehit en pochs días quatre vegadas.

—Sort que ara sembla que la cosa va de debó.

—Jo també hi tinch molta confiança.

—El *Diluvi* está tremendo.

—¿Y la *Publicitat*? ¿Y 'l *Liberal*?..

—Veyám, veyám qué 'n sortirá d' aquest bullit..

AL TRANVÍA:

—Deu trobarse com en un bany de rosas ab aquest rum-rum que contra 'ls barrets de las senyoras s' ha armat, vosté que sempre se 'n queixa.

—¿Si m' hi trobo? No perdo una paraula de lo que 'ls periódichs diuhen sobre l' assumpto.

—Jo tampoch. Entre tant, al Liceo ja tením el plet fallat en favor nostre.

—Una flor no fa estiu. Hi ha que persistir, que treballar sense descans fins qu' en els teatros no 's veji un sol sombrero...

—Tot dependirá de la constancia de la premsa.

—Donat l' empenyo ab que s' ho ha pres, no crech que reculi.

—La premsa pot molt!..

—¡Ja ho crech, borrarangol!.. Sort d' ella...

A LA PERRUQUERIA:

—¡Hola! Molt fa arreglarse avuy. ¿Qu' estém de teatro?

—¡Deu me 'n guard y María Santíssima! ¿Que no ha vist la plaga de barrets que ara son moda?

—Prou! Pero també hi vist l' escándol que parlant d' aixó han armat els diaris.

—¡Es que, fill, es inconcebible! S' assenta vosté á la butaca, y si té la desgracia de que al davant hi hagi un sombrero d' aquestos, lo mateix que sis' hagués assentat d' esquena al escenari.

—Vaja, hi hauría d' haver una llei...

—¡Ja hi es, home! Lo que hi ha es que, com passa ab totas las lleys d' Espanya, no 's compleix.

—No obstant, me sembla que aquesta vegada, *algo* farém.

—¡Ah! Ab el giro que ha pres la qüestió, jo també ho crech aixís.

—¡Guerra als sombreros!

—¡Vaya!.. ¡Guerra als sombreros!

A CAL LLIMPIABOTAS:

—Ha succehit lo que jo sempre havia pronosticat. Miri qué diu aquí: «Se asegura que las autoridades van á dictar alguna disposición referente al uso, ó mejor dicho abuso, de los sombreros en el teatro.»

UN REGIONALISTA QUE S' HA PERDUT

—¡Ara sí que no sé per hont haig de tirar!

—Avuy fos y demá festa. Es una mala costúm, que 'm té cuyt y recuyt.

—Es alló del ditxo: No hi ha mal que duri cent anys. Un día ó altre havia d'acabarse aquest escándol. La premsa local ha estat oportuniíssima.

—¡Massa ha tardat, caramba!

—Aixó de que las autoritats s' hi fiquin, es lo que m' agrada més. Es la millor manera d'acabarho. *Ordeno y mando...* y barrets á terra desseguida.

—Pero ¿vol dir que tot aixó donará resultat?

—¿No ha de donarne home?... ¡Ficants'hi las autoritats, apoyadas per la premsa!...

AL CASSINO:

—¡Qué tanta caramada!... ¡Fora contemplacions!... ¿No penso com jo vosté?

—¡Ni més ni menos! El camí no pot ser més expedit. Tením en favor nostre el «Reglament de teatros...»

—Y l' article 70 de las «Ordenansas municipals.»

—Las lleys s' han fet per cumplirse.

—Y 'ls barrets, per portarse en llochs ahont no fassin nosa.

—En fí; veyám si 'ls diaris sabrán mantenirse fermes.

—Y si las autoritats sabrán ferse intérpretes del desitj general...

Jo, (parlant ab mí mateix):

—No ho entench aixó.

Totas, totas aquestas senyoras que ab els seus

sombreros tapan la vista del espectador en els teatros, tenen pares, marits, germans, promesos, *amichs* íntims, que deuen y poden exercir sobre 'l seu ánim alguna influencia.

Y ¿quí son els pares, marits, germans, promesos y *amichs* íntims d' aquestas senyoras? Precisament els mateixos indignats ciutadans que al café, al tranvía, á cal barber, á cal llimpiabotas y al cassino cridan y peroran contra 'ls seus barrets.

¿Per qué, donchs, en lloch d' esperar—á *Dios rogando*—que las autoritats y la premsa fassin el miracle de suprimir els sombreros en el teatro, no 's cuydan ells—*con el mazo dando*—de conseguir que las sevas fillas, donas, germanas, promesas y *amigas* íntimas hi vajin sense?...

¡Ecco il problema!

A. MARCH

PARLAMENTARISME

La manía del joch parlamentari s' encomana d' un modo qu' esparvera, y fins se discuteix en las familias si s' ha de tirá nap á l' escudells, demanant la paraula el qui ho impugna y contestant després el qui ho defensa, fent el noy mes petit de secretari y ocupant el padrí la presidencia. Fins entre els trinxeraires es de moda tal ceba,

NOVA CLASSIFICACIÓ DELS MERCATS

L' ÚLTIMA NOVETAT

SANTA CATARINA:—¡Rabia! ¡A pesar de ser mes vella que tú, m' han classificat de primera!

y avuy un dels seus jochs es fer *congressos* hont guanya aquell que té mes mala llengua.

Aquest dilluns en un recó del Parque s' estavan una colla de *trinxeras* jugant á diputats; en *Pell*, en *Xarpas*, el *Maningas*, l' *Especias*, el *Trocas* y en *Grapendis* ocupavan un banch *vert* dels que al Parque hi ha per seure.

A en *Trons* perque es el *trinxa* de mes génit se li va conferir la presidencia.

¡Allá hageran sentit ab quin salero els draps al sol se treyan!

En *Barras*, de la colla dels de Gracia y el *Morros grochs*, de la Barceloneta deyan que alguns *Ministres* havían *apandat* un sach de peras, qu' en *Xarpas* y en *Grapendis* havían ja complert onze *quincenas*, y que 'n *Pell* y en *Maningas* van *birlar* sis *endolas* á un *garrepa*.

Els aludits, cremats com uns *Suárez*, deyan en sa defensa, que 'ls altres *espantavan* sachs de pomas, que dels *sumés* robavan las carteras y que *davan garrot* als *cloks* de *sorno*, igualment que tothom, mirant per l' *estra*.

Els dos bandos contraris van tractarse de *murris* y de *bestias* y de pitjor, malgrat els grans esforços que feu per posar pau la presidencia rompent sobre del cap dels que cridavan dugas ó tres esquellas.

Veyent al cap-de-vall que 's convertían en *pinyas* las ofensas y qu' algún *mastegot* s' esgarriava va alsar la sessió la presidencia; pro alsada y tot van durá encare estona, las *bufas*, els *bolets* y las *galetas*.

A las deu de la nit del mateix día, anavan tots plegats, cada hu ab l' *eyna*, á reventá una torre á San Gervasi, deixantho tot més net qu' una *patena*.

JEPH DE JESPU

Per lo que convenirlos pugui, els participo que á Barcelona, posantnos d' un salt á l' altura de París, Londres y Viena, tenim ja establiments ahont, en un moment y *mediantibus illis*, els farán á vostés una cara nova.

No s' alarmin: no s' tracta de bofetejar á ningú. Els farán una *cara nova*, en el sentit literal que á n' aquestas dugas paraulas deu donarse.

La cosa interessa particularment á las senyoras.

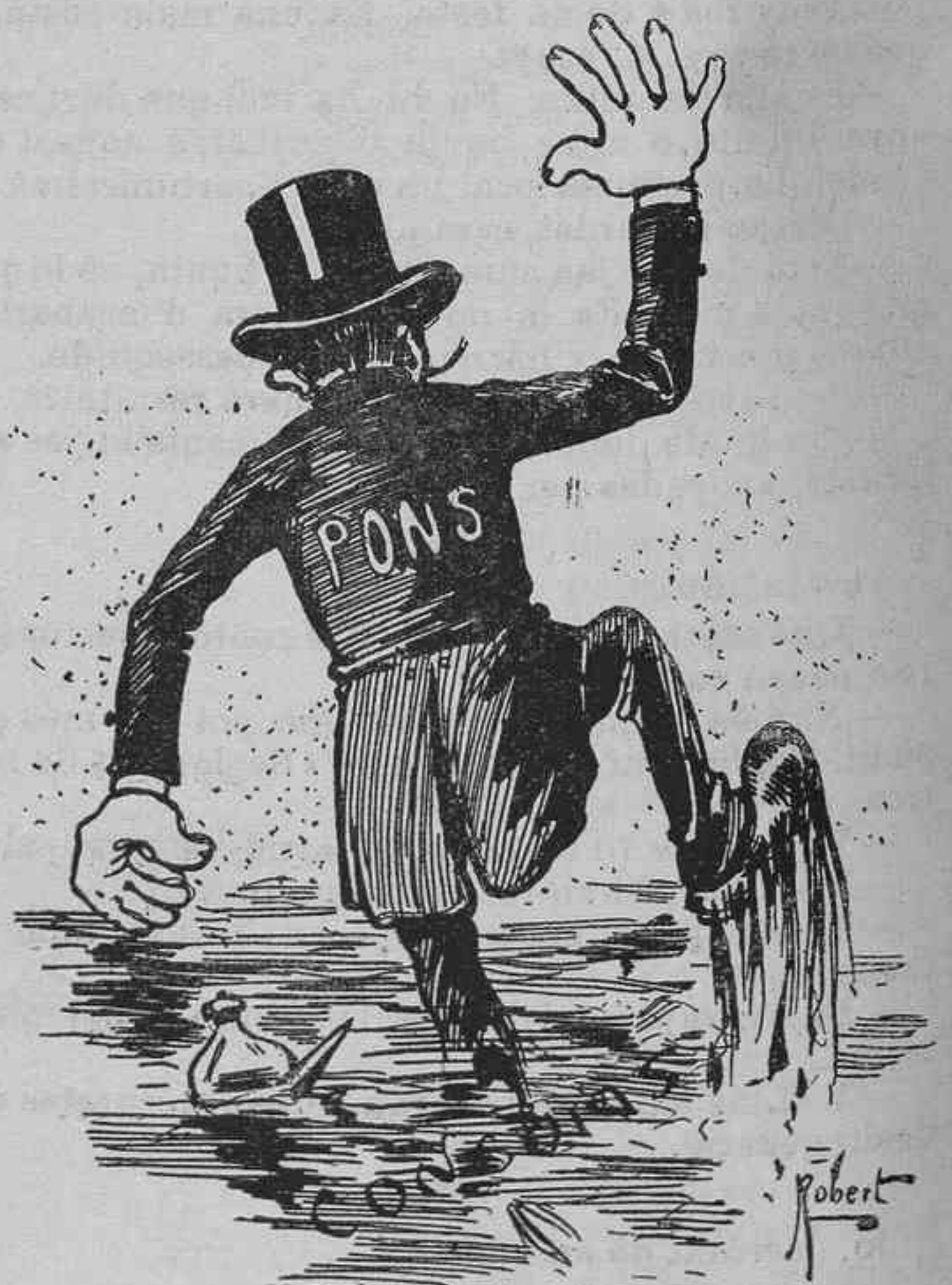
Suposém—y sols com á suposició pot admetre's semblant heretgia—que una lectora de LA ESQUELLA no s' troba prou guapa.

¿Qué ha de fer en aquest cas? ¿Plorar? ¿Desesperarse? Res d' aixó. S' encamina tranquilament á una de las casas aludidas, y en menos que canta un gall,

queda transformada en una bellesa de primer ordre.

Els medis de que 's valen els professors d' *estética facial* pera conseguir aquest resultat no 'ls sé, perque, com se pot compendre, aquesta part queda secreta; pero diu que 'ls efectes excedeixen á tot lo imaginable. Senyora hi ha que al sortir del establi-

¡POBRE PRESIDENT!

—¿Cóm ne surto d' aquest fanch?

ment ha quedat tan cambiada, que 'l seu marit al toparse ab ella li ha tirat amorosament un *piropo*... creyentse qu' era un' altra.

Pel non art, segons semb'a, no hi ha dificultats. Entra la interessada en el misteriós laboratori y exposa senzillament el seu desitj.

—Voldria que 'm cambiés la cara.

—Veji, trihi vosté mateixa.

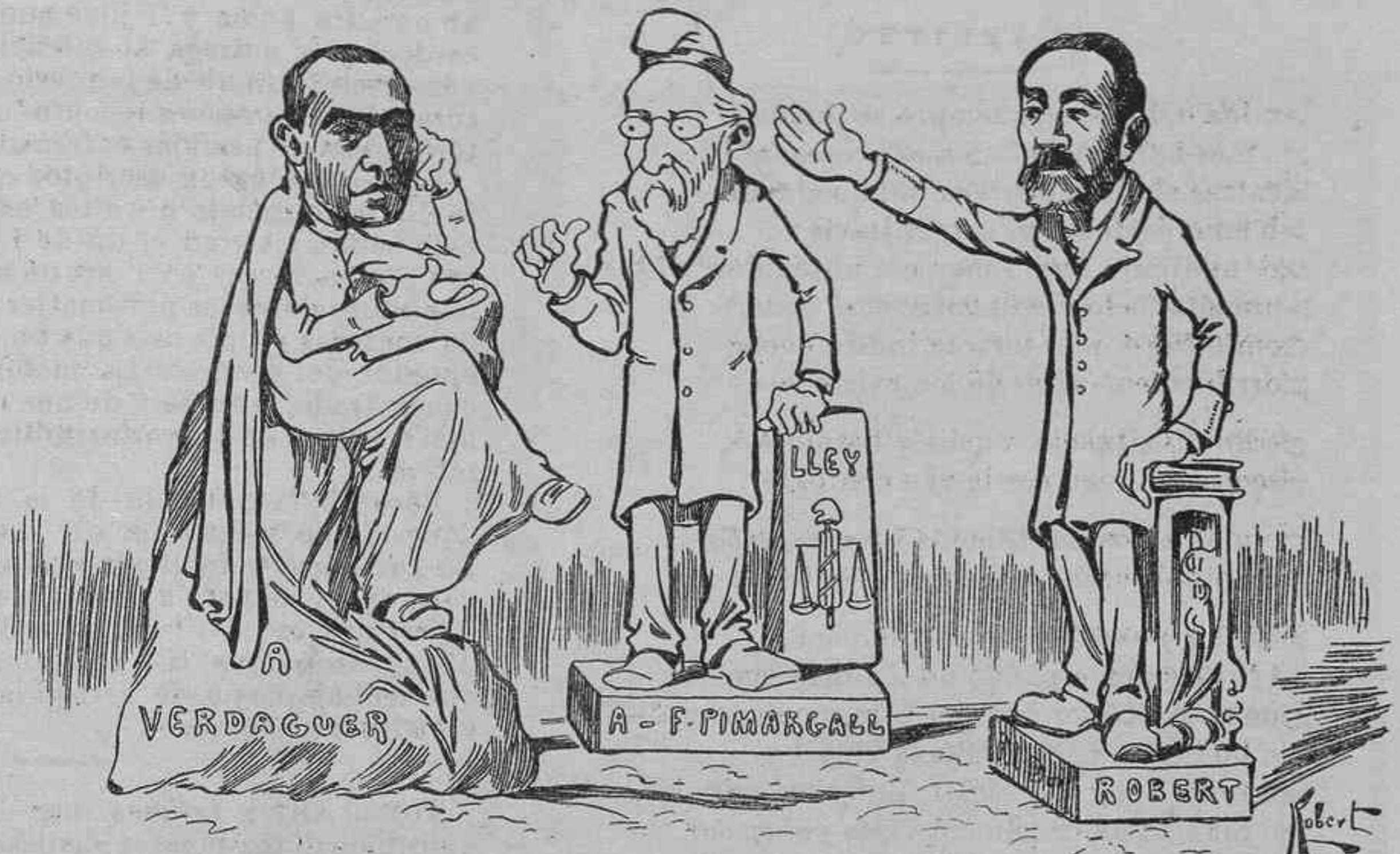
Y 'l professor li entrega un album iluminat, mostruari de fisonomías, ahont s' hi veuhen bellesas romanas, gregas, inglesas, italianas, andalussas, japonesas, xinas, tot lo millor qu' en aquest ram ha produhit la mare Natura' esa.

—¿Veü? Desitjaría una cara per aquest istil, ben romántica.

—¡Ja! Ulls lánquits, semblant marcit, boca fineta... Quedará servida á tota satisfacció.

Hi ha qui demana una cara *tropical*, apassionada,

¡BUENO!

—Ja tenim senyalat el lloch ahont han de colocarnos. Ara no mes falta que 'ns fassin els monuments.

¡FIHEUVOS DELS DITXOS POPULARS!

—Al primer que torni á dirme que «Deu dona 'l fret segons la roba», li clavo un grapat de panallóns per la cara.

de llabis sensuals y ulls que semblin disparar cohets.

Altras, fixantse com á modelo en Semiramis ó en Cleopatra, manifestan el desitj de tenir un cert ayre de reyna.

Y per grossas que siguin las exigencias de las interessadas, d' allí no se 'n va ningú descontent. Dona hi ha hagut, segons noticias, que ha entrat al laboratori ab una cara... que val més no parlarne, y n' ha sortit feta talment una Venus de Milo, per supuesto, ab brassos y tot.

Lo més curiós es que las fisonomías que allí 's fabrican no han de tenir, á no ser que la senyora disposi lo contrari, carácter permanent.

Com el firmament, com el cel, que á cada hora y á cada instant muda d' aspecte, aixís pot trasformarse el semblant de la persona á compás de la seva voluntat.

Per exemple ¿el día es de festa senyalada? Se 'n van vostés á cal muda caras, y fan arreglar-se'n una de ben bonica y alegre.

¿Han d' anar á un enterro ó á un funeral? Demanan una fisonomía trista y melancólica.

¿Se 'ls ha mort un oncle que 'ls deixa un bon pico? Res tan indicat en aquests cassos com una cara pàlida, trastornada, solcada de llágrimas y respirant inconsolable dolor.

L' anunci d' un d' aquests nous establiments ja ho diu ben clar: «Caras para banquetes, caras para grandes bailes, caras para fiestas de familia...»

Com avans he tingut el gust d' indicarho, á las senyoras es á qui més interessa la novetat; pero aixó no vol dir que 'ls homes no deguin també approfitar-se'n.

L' arcalde, verbi-gracia, se 'n podria servir: no per ell que, gracias á Deu, no ho necessita, sinó per remediar una mica l' aspecte de l' Administració municipal, que—entre nosaltres sigui dit—fa molt mala cara.

MATÍAS BONAFÉ

À UNA MODISTA

(CAPRITXO)

Amiga del meu cor sempre estimada,
 La mes hermosa y ben confeccionada;
 Mentre els teus ullets en mí no clavis
 Vb amorós deliri y 'ls teus llavis
 No 'm diguin que 'l meu cor al teu don' vida,
 Vumentarás lo meu penar sens' mida,
 Com tallarà, mes tart, ta indiferencia,
 Horriblement, el fil de ma existencia.

Devan-tal situació, modista hermosa,
 Escolta del meu cor la veu confosa:

Lo meu amor, tant temps posat á proba,
 Vb dolorós afany la calma 'm roba;

Estich á punt de reventar de pena,
 Si 'l llas de ma passió no 't lliga nena;
 Que ab un tresor d' amor com mon cor crida,
 On home pot passar felís la vida,
 En tant, lluny son escalf, lluny sas miradas,
 Lo pit sofreix cruelment vivas punxadas,
 Tlensant, arreu, la sanch de gota en gota...
 Vnantsent, poch á poch, la vida tota.

Tel somni virginal ton cor desperta,
 Estronca del meu cor la llaga oberta;

Tlensa, envers mí, tant sols una mirada;
 Vixampla 'l meu esprit de una vegada;

Tingas pietat de mí, perque t' adoro,
 O aviat un nus me tapa 'l coll y 'm moro.
 Re 'm fa sufrir d' amor la greu fatiga,
 Re 'n fa morir per tú ma bella amiga,
 Amor m' has inspirat, y ab ta hermosura,
 Tú 'm portarás, per fí, á la sepultura
 Xafat mon cor pel pes del teus agravis...
 Vb lo nom teu cusit, per 'xó, als meus llavis.

Perque ma pobre veu, ma trista queixa,
 En lo teu cor, volant no entra y l' esqueixa?
 Remou ton interior, tingam clemencia;
 Vcabi ta fredor, ta indiferencia;

Túnich pedás que sobre ma ferida,
 Vmaynaría 'l meu mal tornant la vida,
 Nutrint mon cos xuclat. sech, per las penas
 A retornant la sanch prest á mas venas.

T nit llavors ab tú, mirant ton ffsich,
 G semblaré, com ara semblo un ffsich;
 Oh, no! no patiré ja, com pateixo,
 Cor de perfeccions pel qual daleixo.

M. CARBÓ D' ALSINA

LLIBRES

LA DICTADORA de ANTONIO ZOZAYA.—Forma part aquesta obra de la *Biblioteca de Novelistas del siglo XX* que ab tant éxit publica la casa editorial d' Henrich y C.^a. Jutjant per aquesta y per las dos publicadas anteriorment *Amor y pedagogía* de Unamuno y *La voluntad* de Martínez Ruiz, juraríam que la direcció de la Biblioteca 's proposa justificar alló de *Novelistas del Sigle XX* que figura en l' etiqueta de la publicació, donant una preferencia marcada á la originalitat en las ideas ó quan menos en els procediments.

En Zozaya s' ha proposat patentisar l' imperi absolut de las lleys de la Naturalesa, que no poden burlarse im-

punement. Uns amors desgraciats rebrotan poderosos després que la dona que d' ells era objecte está casada ab un altre home y 'l jove que 'ls alentá exerceix el sacerdocí y s' entrega al misticisme mes exagerat pera véncer els estímuls de la passió. Mes, res hi val: la Naturalesa, la *Dictadora* recobra 'ls seus furs y aquella historia trista de passions enfrenadas termina trágicament.

En Zozaya es un escriptor que té ideas propias y las fa lluhir ab esclats á voltas enlluernadors. No posseheix en tan alt grau el dó de l' observació externa qu' es un gran recurs en l' art de novelar. Aixís no sempre la pintura dels seus personatjes ofereix aquella seguretat de contorns propia dels que tenen contreta la costum de apuntar del natural. La mateixa acció no está sempre concentrada, anantse'n de una cosa á l' altra, en perjudici á voltas de la verossimilitut, y en detriment de l' interés.

Pero ab la potencia de la seva fantasía compensa aquesta que 'n podríam dir inexperiencia del *metier*, y *La Dictadora* 's fa llegir y admirar, tant per l' idea qu' entranya, com per la brillantés ab qu' está escrita, en un estil fogós y vibrant, animat de una verdadera forsa d' expressió. Es al fí 'l treball de un escriptor de nervi, que sent ab passió de artista las palpitations de la vida espiritual moderna.

TOT L' ANY.—*Intimas*, per J. GIRBAL JAUME.—Un aplech de dotze poesías dedicadas á cada un dels mesos del any forman la colecció que acaba de donar á llum el jove poeta. Fondre els sentiments de l' ánima ab l' espectacle que ofereix la naturalesa en el decurs de l' any es l' objectiu ó millor dit el tema de las dotze composicions escrites ab notable facilitat y galanura.

El Sr. Girbal s' inspira en la manera ó estil del Apeles Mestres, sense ser d' ell un servil imitador. No podem desalabarli l' elecció que ha fet de modelo, si bé en poesia sempre es preferible tenir estil personal, volar ab alas propias.

El mateix autor de las *Intimas*, en l' endressa final escriu aquesta estrofa:

«Si mon cant no es bonich, no 'l desprecies;
 té un mérit, si tú vols:
 si bé tots els aucells cantan y estiman,
 no tots son rossinyols.»

En sentir cantar segons els dons naturals de cada hu, espontáneament, sincerament se troba un dels principals encisos dels cultivadors de la poesia.

RATA SABIA

PRINCIPAL

¡Salut al poeta!

La risa de Grecia de 'n Marquina es un' obra concebuda per una imaginació rica y original y realzada ab un art que té tota la frescura y l' empena de la joventut. *El Pastor* que 'n Marquina doná á la escena l' any passat fou una revelació falaguera: la nova obra marca un avens considerable, y té ja molt de realitat sólida y ben assentada.

Un acte primer senzill, de una simplicitat encisadora, en el qual la visió de la mar sentida directament se transparenta á través dels purs cristalls de una poesia enlayrada, helénica, y 'ls personatjes apareixen com símbols vivents y ben articulats de las ideas que representan, prepara 'l según, qu' es sens dupte el millor de l' obra.

En alguns moments, el poeta, sense deixar de serho may, cedeix el lloch al autor dramátich pera presentar situacions de gran vigor, tals com la ruptura de relaciones amorosas de Felipe y Teresa, y la presencia de una colla de mariners davant de un candidat á la diputació á Corts, exposant ab accents vibrants sas aspiracions humanitarias. Un esclat de aplausos va interrompre la representació, reclamant la sortida del autor. L'

A PARIS DE FRANSA

Dibuix de T. Sala

—Un ramet per cada una.

REMEYS CONTRA 'L FRET

Una bona pell, un abrich com cal y una bona manta.

acte té un final hermós ab l'esbojarrament alegre de Gloria, la dona que no pensa mes qu' en els goigs de la vida, el símbol del riure de la Grecia. Son capritxo d'anarse'n en una barca de la encesa comanada per Jordi, 'l jove mariner que se sent fascinat per ella y al mateix temps la tem com á una sirena, produhirá la catástrofe, ab la mort trágica de María, l' enamorada del conturbat pescador.

Aquest desenllás patétich corona l' obra, qual acte tercer sense ser tan consistent, tan brollat á raig com els anteriors, abunda com aquests en bellesas de tota mena, conceptes admirables y esclats de poesia poemática.

Estém segurs de que no tothom arribará á penetrar

tot el fons de una producció tan peregrinant concebuda; pero es indubtable que ningú, fentli justícia, podrá regatejarli, ni la forsa poética que destella, ni 'l mérit literari que la realsa. Com en Marquina sols hi escriuhen els que han rebut de natura 'l dó sagrat de la inspiració. La seva es de aquellas obras que no fían al sol efecte de una impresió primera: estém segurs que quant mes se vegi mes ha de deleytar, tal com succeheix ab las composicions dels clássichs de la música, qu' entranyan ideas y pensaments que van descubrintse á cada nova audició y bellesas multiplicadas que fan fruhir ab major intensitat quant mes se senten.

La execució esmerada per part de tots els artistas, que posan en el seu treball tot el carinyo de que l' obra es digna. Mereix un aplauso 'l Sr. Palencia per haver acullit una producció com la de 'n Marquina que s' aparta de lo comú y de lo vulgar, sortintse'n victoriosament. Molt hauríam d' enganyarnos, pero 'ns sembla que *La risa de Grecia* está destinada á fer camí.

ELEGANTS

—Estás arrebatador.
—Ja sabs que jo 'm sé vestí.
—Y á mí, digas, ¿cóm me trobas?
—¡Un verdader figurí!

El tercer concert de la *Filarmónica*, qual programa comprenía els tríos en *dó major* y en *si bemol major* de 'n Brahms y en Beethoven respectivament, executats pel célebre terceto de Francfort, y el quarteto 47 de 'n Schumann que ho fou pels mateixos artistas y en Crickboom, sigué un primor sens parella, que deixarà un recort perdurable en tots quants tinguerem la ditxa de assistirhi.

Es impossible donar una idea ni sisquera aproximada del efecte encisador que produheix aquella execució maravellosa. Ni la compenetració perfecta ab els autors, ni la justesa, ni la claretat, ni la riquesa de matisos poden arribar més enllá. ¡Quín portento! Y 'l públich en massa ¡quina manera d' entregarse ab tota l' ánima á l' artística fruició, esclatant al final de cada pessa en una de aquellas ovacions inflamadas del més pur entusiasme!

May podrá pagárseli á n' en Crickboom tan pródich en donarnos á coneixer verdaderas eminencias europeas, lo qu' está fent en pro de la cultura musical de Barcelona.

LICEO

Sansone é Dalila ha sigut la segona ópera de la temporada. Un' ópera en tres actes y una contralt despullada y vestida á un temps ab verdadera esplendidés.

—Els trajos de la Borissoff costan deu mil franchs!— deya un botiguer filarmónich.

Y un seu amich va preguntarli:—¿Y quán li sembla que costarían si s' hi hagués afegit roba pera tapar brastos, escot y espatlla?

El botiguer á bell ull, ho va calcular, dihent:—A lo menos uns cinch mil franchs més... Cregui que no se 'n podría treure gran cosa.

L' ópera tingué la primera nit una execució una mica desigual, per deficiencias vocals de la Borissoff que se li notan principalment en la corda grave. y per estar engolat el tenor Cossentino, efecte de la impresió que produheix á tot artista 'l presentarse en el Liceo.

Pero en la representació segona la execució millorá

REMEYS CONTRA 'L FRET

La gran pipa á punt, un tragué de rom y un xich de sumanta.

considerablement, lo mateix la individual que la de conjunt. La Borissoff estigué més segura y 'l tenor prengué la revenja, fentse aplaudir ab justicia. Aixís mateix se portaren bé 'l barítono La Puma y 'l baix Gorgi, que té una veu molt extensa y ben timbrada, sentli fácil arribar á las últimas profunditats de la partitura.

Coros y orquesta en el seu punt, y 'l mestre Mascheroni, esforzante en donar caràcter personal á la interpretació, ja ralentant, ja precipitant alguns passatjes contra la costum seguida per altres mestres. Amants nosaltres de la independència en els directors que poden tenir-ne, confesém sincerament que 'l seu treball no va desagradarnos.

¡Qué dimontri! Cada hù te la seva manera de interpretar la Biblia!

ROMEIA

Aquesta nit, estreno del nou sainete de 'n R. Ramón y Vidales: *L' agencia de 'n Pep Currillo*.

L' autor de «A cal Notari» es dels que 'n saben.

CATALUNYA

L' últim dimars, estreno de *La Divisa*. La nova obra obtingué un éxit relatiu, si se 'n pot dir éxit de celebrar rihent una serie de xistes vermells y unas quantas escenas bellugadissas garbosament trassadas. De la música agradá en primer lloch una jota; s' aplaudiren alguns números més, pero, en general fluixeja. En resum: una sarsuela més que s' aguantará alguns días y complirà las exigencias del públich amich d' aquest género, per lo que té de moguda y de alegre.

GRANVIA

Tot té fí en aquest mon: n' havia de tenir la llarga y divertida temporada de la companyia italiana, y en efecte: demá dissapte será sustituhida per una del género xich baix la base de 'n Talavera y la Pepeta Alcácer. Fins la mateixa Iggius está en vigílias de mudar d' estat. Al casarse deixarà 'l teatro.

Que sigui tot lo felís de que es mereixedora.

Al Granvia hagueren de refugiarse dos concertistas de tanta talla com en Casals y en Bäuer. Pocas condicions te aquest local pera convertirse en sala de concerts; pero no n' hi havia d' altres de disponibles, y en aixó com en tot s' ha de fer lo que 's pot, no lo que 's vol.

Els dos concerts sigueren dos admirables audicions de aquellas que colocan en el lloch més elevat la fama dels artistas. En Casals es avuy el primer violoncelista del mon; tal el proclaman per tot arreu hont vá. Y val tant y tant que fins en la seva patria es profeta. En quant á n' en Bäuer ha anat solidant més y més las grans qualitats que l' adornan.

El públich numerós que omplía 'l teatro de gom á gom vá desbordarse sovint en esclats de calurós entusiasme.

Semblava que 'ls hi deya unánim:—Anéu á seguir mon; pero sobre tot no 'ns olvideu.

EDENT-CONCERT

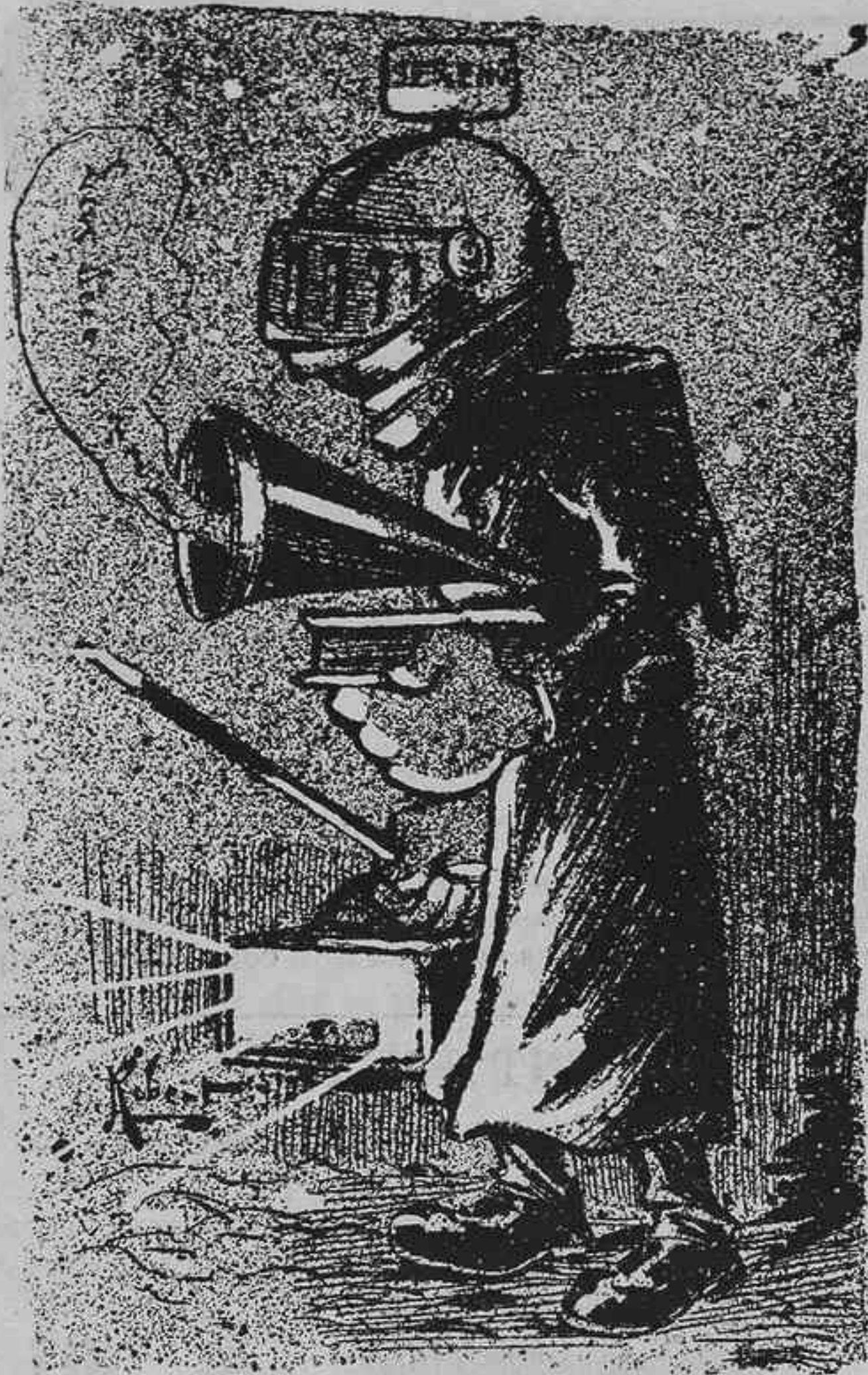
Digna de admirarse, y de debó, es la notable artista Mlle. Albany Debríege. El seu treball no es el que acostumém á veure en las estrellas que comunment venen á

VENT EN POPA

—Córdat ben bé 'l sobretodo.
—Y tú agáfat las faldillas.
—Noya, si ara fossim barcos, iqué 'n deuríam fer de millas!

ALS SERENOS

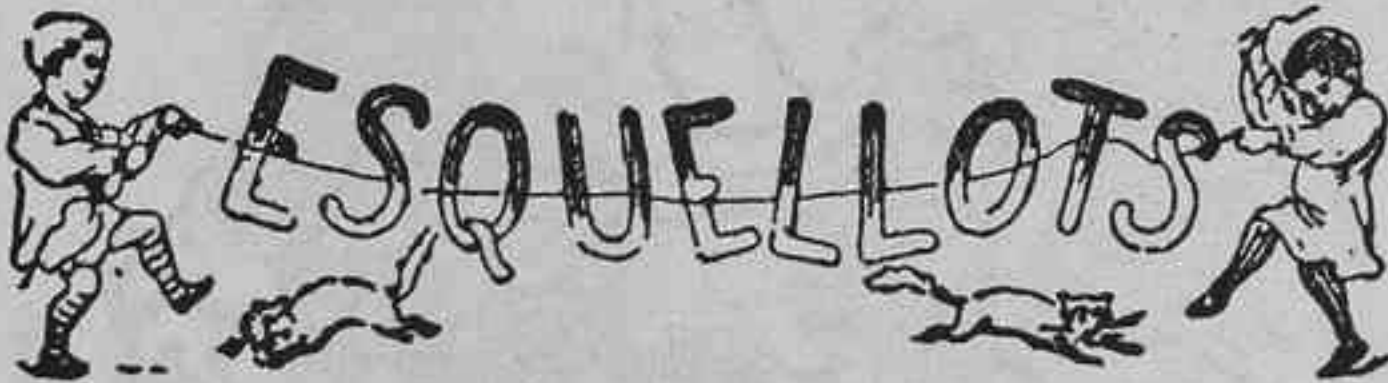
Un trajo que convindria als de la nostra ciutat, per poguer fer la feyneta ab tota comoditat.

Barcelona. En el seu género la Debríege es una verdadera mestra. Ab sa delicada expressió fisionómica, sa exquisida dicció y son *chic* alarmant entussiasma cada nit als seus numerosos admiradors que no 's cansan de ferli repetir las *chansonnettes* picants y sugestivas.

Veritat es que si la Debríege cantés al escenari del Liceo tothom voldria sentir-la. Donchs créguin que val la pena de deixarse de preocupacions infantils y de anar á aplaudirla allá ahont siga; porque, en materia artística, els géneros y els temples tots son dignes quan l' art hi es veritable y emocionant.

Y la Debríege fa art y emociona.

N. N. N.

Per últim *La Renaixensa* s' ha decidit á fer la llista dels romansos que han tingut els regionalistas perdigots. Molt joves son, pero han aprofitat el temps.

Per si algú 'n dupta, aquí va la llista:

«Inteligencias ab en Polavieja (carta á n' en Doménech), ab en Silvela (ministeri d' en Durán y Bas), ab la pinya dels Cinch Presidents (missatge á la Reyna), entre 'l Centre Nacional Catalá y la Unión Regionalista (creació de la actual Lliga Regionalista), ab los gremis (resistencia passiva), ab los elements carlins (eleccions municipals), ab los conservadors d' en Sandiumenje (eleccions de la Económica), ab en Paraíso pacte de Lleyda), es á

dir ab tothom. Menos ab los germans propis, los autonomistas (federalis ó catalanistas).»

Y se continuarà, porque ja se sab que qui la dona per seguir certs andurrials, s' atén á aquell refrá, que decorosament modificat diu: «Qui te d' alló, te pa.»

¡Quín desengany va donarme en Doménech y Montaner, la gloria més legítima de la nostra terra, al explicar l' origen de la bandera catalana, en la conferencia de la *Lliga regionalista*!

Tothom se figurava qu' era filla directa de las quatre barras del escut catalá, y que aquestas barras emanavan de las quatre ditadas impresas pel rey Carlos el Calvo de Fransa sobre l' escut de Jofre 'l Pilós.

Donchs, no hi ha res d' aixó. El fet de las ditadas es un qüento, una falornia, una llegenda. Fins alló de que 'l rey de Fransa sigués Calvo y 'l comte de Barcelona Pelut forma un contrast massa rebuscat pera que 's pugui admetre com un fet real.

* *

En Doménech y Montaner, la gloria més legítima de la nostra terra, explica aixís l' origen de la bandera catalana:

...«en Pere II va á Roma, Inocenci III el nomena abanderat de la Iglesia romana y passan á ser colors de la seva divisa y dels reys successius del casal de Barcelona, 'l distintiu de la Iglesia, l' *auriflama*, ó siga groch y vermell.

«Heus' aquí l' origen de las nostras quatre barras.»

Va be. Y ab aixó tenim explicat l' origen eclesiástich del catalanisme. Del Vaticá va sortir y cap al Vaticá s' encamina, com si las quatre barras formessin dos jochs de rails, una doble vía per anarhi ab tota seguretat al impuls del esperit ultramontá.

No 'n necessitan saber d' altra 'ls amants de las llibertats modernas.

En Romanones al manar qu' en totas las escolas de Catalunya s' ensenyi la doctrina cristiana en castellá, se figura haver fet una gran cosa y en realitat no ha fet més que una etzegallada.

No apendrán més de castellá 'ls noys d' estudi, porque en castellá se 'ls ensenya la Doctrina. Y en creure lo contrari está l' error del ministre de Instrucció pública, el qual se posa en pugna ab els principis de la Ciencia pedagógica que proclaman la ventatja d' ensenyar als noys valentse de la seva llengua natural.

Per lo tant no ja la doctrina, sino fins el coneixement de la Gramática castellana, que tots els catalans convé que sapiguém, s' hauria de inculcar en catalá.

* *

Ara si 'l comte de Romanones no ha tingut altre propòsit que fer gala de un esperit de dominació á totas llums intempestiu, encare l' ha errada més.

No son catalanistas, ni regionalistas sisquera els diputats catalans Srs. Ferrer y Vidal y Canyellas, qu' en la sessió del dilluns protestaren contra el seu real decret, y aixó sols li hauria de fer comprendre que ha donat un mal pas. Ja no hauria de ser coix.

Sembla que ho fassin expressament. Quan la foguera del regionalisme polítich sembla que vagi apagantse, ve un ministre de Madrit á encéndrela de nou tiranthi una feixina de gabella.

Qualsevol creuria que al obrar aixís prenen consell dels mateixos regionalistas, més interessats que ningú en que de una manera ó altra duri la flamarada.

L' OPINIÓ DE L' ESTATUA

Un filarmónich admirat de la execució perfecta del célebre Trío de Francfort, deya:

—En art crech ab el misteri de la Santíssima Trinitat. Aquí 'l tenim á la vista... ó millor dit, al oído; tres artistes distints y un sol trío verdader.

Ja hi ha, segons diuhen, un aspirant al arrendament dels consums de Barcelona; un tal Sr. Jimeno, arrendatari dels de Madrit, en connivencia ab el seu oncle Sr. Limón.

Aquest senyor ha vingut á pendre vistas y á recullir datos per lo que pugui convenirli, haventse posat en relacions seguidas y directas ab alguns dels regidors regionalistas del Ajuntament, y en especial ab el Sr. Cambó, qu' es qui en aquest concert desafinat porta la batuta.

No deixa de ser xocant que hi haja tan sospitosas inteligencias entre un ferm company de causa y un senyor vingut de la terra del *tirano*. ¿Es aixó lo que podia esperar Barcelona dels que tant ponderavan la necessitat de administrar els cabals de la Pubilla á la catalana?

En fi, deuen volguer que 's fassi la segona edició del quènto de la trepitjada.

—Vdes. dispensen—dirá 'l Sr. Jimeno, si arriba á obtenir l' arrendament, cada vegada que 'ns fassi veure las estrellas.

Y 'l poble barceloní exclamará com el carreter del quènto:—¡Malehit siga! ¡Y es castellá!

Diu un periódich que la cuberta del edifici destinat fins fa poch á Museo de reproduccions está feta un garbell, de tal manera que al caure quatre gotas, á dintre del saló hi plou tant com en els jardins immediats.

¡Pobre saló! Al considerar que li han prés totas las estátuas ¿qué ha de fer sino plorar?

Caldrá, donchs, mirar de consolarlo.

¿Adobantli las goteras?

No, cá, comprantli un mocador; que á lo menos se pugui aixugar las llágrimas.

Al anar á Sant Martí de Canigó 'l Consistori dels Jochs Florals de Barcelona, ha estirat la cama més de lo que li permetia 'l llençol, y pera referse en lo possible dirigeix una sentida alocució «A la bona gent de Catalunya, Rosselló, Valencia, Mallorca y dels pobles catalans del Aragó y la Sardenya» demanantlos un ausili. Ell mateix fixa la quantia:

«Quota única: una pesseta.»

—¿Qué tal, don Cristófol? ¿Li ha agradat la seva ópera?

—¡¡Gens!!!...

¡Els Jochs Florals demanant la *pelal Veus*' aquí un espectacle entristidor que no s' havia presenciat may fins ara.

Ben clarament se veu ademés que la seva situació apurada té al Consistori plé de desconsol, fins al extrém de haverli fet perdre la memoria.

En efecte ¿cóm ha pogut arribar al extrém de olvidar que 'ls pobles de parla catalana son en major número que aquells á quins se dirigeix ó siguin: Catalunya, Rosselló, Valencia, Mallorca y 'ls catalans del Aragó y la Sardenya?

¿Ahónt me deixa Menorca? ¿Ahónt Ibisca? ¿Ahónt Formentera? ¿Ahónt, sobre tot, la República de Andorra?

Ja cal que 'l Consistori subsani aquesta omissió lo més aviat possible. Devegadas de la butxaca de ahont menos un se l' espera, salta la *pela* que 's necessita.

Se presenta una senyora molt groixuda á l' escala de un hotel y diu:

—L' ascensor!

El criat se la mira y li respón:

—S' ha equivocat, senyora; no 'n tenim de *monta-cargas*.

TRENCA-CAPS

XARADAS

I

AL AMICH AMADEO SOLÁ

Per actor de *quart-dos-terça* qui 't desconequi, 't pendrà

DON TEODORO

Ja 'l tenim aca... académich, just premi als seus grans afanys;

ja 'l tenim aca... académich: senyor Baró, per molts anys.

el primer día que 't vegi bregá ab tanta *hu-dos-tres-quart*, entre mitj de damas jovas y comparsas encolats. Quan se veuhen tants *pasteras* que no 's cuidan d' estudiar á pesar de tenir llestes els papers y embutxacats y fán *campana* als ensajos y bromejan ensajant, mereix un sincer aplauso quí com tú *invers-cinch-total* no para fins tenir llesta la tasca, y ficada al cap la *partitura* enredada y estudia sense parar al carré, al llit, á la taula, á cal barbé y al despaig.

J. COSTA POMÉS

II

Ab la llum d' una *tres-dos* y acompanyat d' un bon gós vaig entrar (ho podeu creure) de nit al fossar, per veure *doshu-quarta* d' una *Tot* que havia estat d' un burot.

EUDALT SALA

TRENCA-CLOSCAS

LOLA DELCLÓS Y PI

SEGORBE

Formar ab aquestas lletras degudament combinadas lo títol de un drama catalá en tres actes y el nom de son autor.

A. VITALLA

ANAGRAMA

¿Ahont vas tan *total*, Esteve? Noy me 'n vaig cap á *total*. Si veus al senyor Vidal expressions de part meva.

SISKET D. PAILA

GEROGLÍFICH

P R P

L L

O O O

O O O O

O O O

F. JOANÉT

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imp. La Campana y La Esquella, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

¡Alerta, caballers!

EL MES ESPLÈNDIT

EL MES SUJESTIU DELS ALMANACHS

Ja ha sortit

Ja ha sortit

Ja ha sortit

GRAN SUCCÈS ARTÍSTICH-LITERARI

La Esquella de la Torratxa

ALMANACH

PERA L' ANY 1903

Escrit per

Agapito.—Aguileta.—Alamaliv.—Alemany (Xavier).—Alter Ego.—Avi Riera (L').—Ayné Rabell (J.).—Badia (M.).—Barbany (J.).—Barrera (C.).—Bartrina (Domingo).—Bartrina (Francesch).—Bas y Socías (N.).—Baucells y Prat (J.).—Benages Cots (E.).—Bernis (J. M.).—Blanch y Romaní (J.).—Bonafé (Matias).—Bonet (Baldomero).—Bori y Fontestá (A.).—Boy (Santiago).—Burgas (J.).—Busqué (J. F.).—Busquets y Punset (A.).—Camps (H.).—Cantallops (A.).—Cantimpló (Félix).—Capdevila (J.).—Capella (Jacinto).—Carreras y P. (F.).—Coca y Collado (E.).—Codolosa (J. M.).—Coma y T. (Abelardo).—Costa Pomès (J.).—Delfi (Fidel).—Ego Sum.—Escaler (Lambert).—Escriu Crous (J.).—Escriu Fortuny (M.).—Fantástich.—Ferrer B. (J.).—Figueras Ribot (F.).—Forgerón B. (Pepeta).—Fuentes (Enrich de).—García (F.).—Gavires (J. F.).—Girbau Tordera (J.).—Gomila (Sebastiá).—Gonnella poétich.—Got y Anguera (J.).—Grifol (Fidel).—Guanyabens (E.).—Gumá (C.).—Hereu d' Horta.—Iglesias (Ignasi).—J. T. S.—Jeph de Jepsus.—Juliá Pous (A.).—Jumera.—Lassarte (J. M. de).—Llanas (Albert).—Llauné (Pep).—Llaveria y Estivill (P.).—Llei (R.).—Llenas (F.).—Llimoner (A.).—Malleu (Q.).—Manso.—Marangí.—March (A.).—Marsillach A.—Martí Giol (E.).—Massanas (A. de).—Massip (R.).—Mayet.—Mestres (Apeles).—Millá (Ll.).—Moreno (P. A.).—Morera (Magí).—Negre y Farigola (J.).—Nogueras y Oller (R.).—Novellas de Molins (J.).—Orga (Japet de l').—Orriols (Ricart A.).—P. del O.—P. K.—Palau (S. del).—Perés (R. D.).—Pons (Rosendo).—Portabella (A.).—Puig y Cassanyas (J.).—Pujadas y Truch (J.).—Quimet.—Rahola (Frederich).—Rahola (Victor).—Ramentol (B.).—Ramón (Jaume).—Ramón Vidales (R.).—Redondo (Joan).—Revoltós (Martí).—Ribas (Oriola).—Riera y

Bertrán (J.).—Roca y Roca (J.).—Rosselló (J.).—Rusiñol (Santiago).—Ruy de Gorch.—Salvador (Lluís).—Sanch de Cargol.—Staramsa (J.).—Suriñach Senties (R.).—Surribas (J. B.).—Talladas (P.).—Tasso Serra (T.).—Tomás y Salvany (J.).—Ubach y Vinyeta (F.).—Urgell (Modest).—Urrecha (Frederich).—Vilaret (E.).—Vidal (Romualdo).—Verdaguer (Jacinto).—Via (Joan).—Zengotita Bayona (X.) y Zola y B. (E.)

Ilustrat per

A. del F.—Alegret (L.).—Aragonés (D.).—Atché (Rafel).—Azpiazu (S.).—Balasch Martí (F.).—Balasch (Mateu).—Blanco Coris (J.).—Blanquet (J.).—Cabrinyet (J.).—Cardunets (A.).—Cuchy (J.).—Escaler (J.).—Fabrés (A.).—Facerías (M.).—Farré (P.).—Foix (Mariano).—Fradera (R.).—García de Giner (Laura).—Gili Roig (B.).—Graner (Lluís).—Gutiérrez (E.).—Juliana (J.).—Junyent (Olegari).—Kaemmerer.—López (J.).—Llopart (J.).—Marqués (J. M.).—Meiffren (E.).—Mestres (Apeles).—Miró (R.).—Moliné (M.).—Moragas (Tomás).—Navarrete (N.).—Padilla (R. M.).—Pahissa (J.).—Passos (J.).—Pellicer (Carlos).—Pellicer (J. Lluís).—Pellicer Montseny (J.).—Pep.—Pipa.—Pitchot (R.).—Puig (E.).—Raurich (N.).—Riera Moliner (R.).—Robert (J.).—Rusiñol (Santiago).—Sardá (J.).—Serra (Enrich).—Solá (Andreu).—Solá (J.).—Urgell (Ricardo).—Urgell (Modest) y Urgellés (Félix).

FOTOGRAFÍAS.—Anónim.—Auban (M. S.).—M. B.—Págés y Cubinyá (J.)

Cuberta de Tomás Sala.

Grabats y tricromia de Pere Bonet.

Artística cuberta á la TRICROMIA — Els mesos en colors

Preu UNA pesseta — 'S ven per tot arreu

LA ESTRELLA DEL EDÉN

Mlle. Albany Debrige.

Fot. Audouard